

**Gmina Raciąż
ul. Kilińskiego 2,
09-140 Raciąż**

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działek o nr ewid.
324/2, 323/2, 322/2, 316 w obrębie Żychowo, gmina Raciąż

Dosin, lipiec 2026

Dosin, ul. Oliwkowa 10A,
05-140 Serock
jk_szyman@hotmail.com, tel 785 923 193

Opracowanie		SPECJALNOŚĆ	PODPIS
Autor	Jakub Szymański Urbanista - członek Towarzystwa Urbanistów Polskich Nr 5206 -	Planowanie przestrzenne, Ochrona przyrody	
Współpraca	Wioleta Brylak Urbanista	Planowanie przestrzenne	

S P I S T R E Ś C I

1. Wstęp	5
1.1. Podstawa formalno-prawna	5
1.2. Cel sporządzenia prognozy	5
1.3. Zawartość prognozy	5
2. Metoda opracowania	6
3. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami.....	7
4. Charakterystyka gminy Raciąż.	8
4.1. Budowa geologiczna i gleby	9
4.2. Wody powierzchniowe i podziemne	11
4.3. Powietrze i klimat	14
4.4. Obszary chronione na podstawie przepisów szczególnych	20
5. Charakterystyka, analiza i ocena stanu środowiska na terenie objętym opracowaniem	22
5.1. Stan zagospodarowania i środowiska przyrodniczego	22
5.2. Potencjalne zmiany zagospodarowania oraz stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.....	23
5.3. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem..	24
5.4. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody	25
6. Przewidywane oddziaływanie na środowisko i jego elementy	26
6.1. Wpływ na różnorodność biologiczną, faunę i florę	27
6.2. Wpływ na ludzi	28
6.3. Wpływ na wodę	28
6.4. Wpływ na powietrze i klimat akustyczny	28
6.5. Wpływ na powierzchnię ziemi	29
6.6. Wpływ na krajobraz	29
6.7. Wpływ na klimat	30
6.8. Wpływ na zasoby naturalne	30
6.9. Wpływ na zabytki	31
6.10. Wpływ na dobra materialne	31
6.11. Przewidywane oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	31
7. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, w tym na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru.....	32
8. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele, przedmiot ochrony i integralność obszaru Natura 2000	32

9. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu ponadlokalnym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu	33
10. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania	36
11. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	37
12. Podsumowanie, wnioski, zalecenia	37
13. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	38

1. Wstęp

1.1. Podstawa formalno-prawna

Podstawę prawną sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko projektu wspomnianego planu stanowi ustawa z dnia 3 października 2008 roku *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*. Zgodnie z art. 46 ust. 1 pkt 1 ustawy o ocenie przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymaga m.in. projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Ponadto zgodnie z art. 46 ust. 2 ww. ustawy przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest też wymagane w przypadku projektu zmiany dokumentu, o którym mowa w ust. 1. Organ opracowujący projekt dokumentu, o którym mowa w art. 46 ust. 1 pkt 1, oraz projekt zmiany takiego dokumentu, może, po uzgodnieniu z właściwymi organami, o których mowa w art. 57 i art. 58, odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w przypadku spełnienia przesłanek wskazanych w art. 48 ust. 1, ust. 3-5 ustawy o ocenie.

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko stanowi jedną z części strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przeprowadzanej dla projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działek o nr ewid. 324/2, 323/2, 322/2, 316 w obrębie Żychowo, gmina Raciąż.

1.2. Cel sporządzenia prognozy

Celem opracowania prognozy jest identyfikacja wpływu projektowanych rozwiązań planistycznych na środowisko przyrodnicze oraz ocena skuteczności przyjętych rozwiązań sprzyjający zachowaniu w stanie niepogorszonym kluczowych elementów środowiska, wpływających na stan jego zachowania, zawartych w miejscowym planie.

Prognozy oddziaływania na środowisko pozwalają uświadomić mieszkańcom gminy i przedstawicielom samorządu terytorialnego środowiskowe aspekty planowanego rozwoju, a organom administracyjnym winny ułatwiać rozstrzyganie o zgodności ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego z prawem, a także potrzebą kształtowania procesów rozwojowych gminy z poszanowaniem uwarunkowań przyrodniczych i społeczno-ekonomicznych gminy.

Prognoza oddziaływania na środowisko jest także istotną częścią strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Na jej podstawie wydawana jest opinia odpowiednich instytucji odpowiedzialnych za opiniowanie i uzgadnianie projektu miejscowego planu.

1.3. Zawartość prognozy

Zakres i stopień szczegółowości prognozy dla przedmiotowego projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego został określony przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Płońsku na etapie przystąpienia do sporządzenia projektu miejscowego planu. Zakres i stopień szczegółowości niniejszej prognozy zostały uzgodnione z:

- Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Warszawie,
- Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Płońsku, pismo znak ZNSHP.9027.1.10.2026, z dn. 16.06.2026 r. .

W prognozie uwzględnia się także informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych, przyjętych już, dokumentów powiązanych z projektem planu. W przypadku projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego mogą to być prognozy oddziaływania na środowisko dla studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy lub dotychczas obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego znajdujących się na terenie opracowania albo w jego sąsiedztwie.

2. Metoda opracowania

Procedura strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przebiegała równolegle do toku sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, będącego przedmiotem opracowania.

Pierwszym etapem była inwentaryzacja urbanistyczna obszaru objętego planem. Dokonano wizji terenu oraz analizy odpowiednich materiałów (w tym: zdjęć satelitarnych, lotniczych, map) przedstawiających stan istniejący zagospodarowania i zabudowy, a także terenów niezabudowanych, w tym zieleni oraz występujących roślin i zwierząt, aby jak najbardziej szczegółowego scharakteryzować dany teren, jego środowisko przyrodnicze oraz powiązania z otoczeniem.

Następnie zapoznano się z dokumentami strategicznymi przedstawiającymi uwarunkowania danego obszaru (w tym także środowiskowe) oraz zalecany kierunek rozwoju przestrzennego (głównie uwarunkowania i kierunki rozwoju zapisane i przedstawione w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy). W celu scharakteryzowania i oceny stanu środowiska (oraz poszczególnych jego elementów) posłużono się także innymi opracowaniami, raportami o stanie środowiska, a także danymi odnoszącymi się bezpośrednio lub w przypadku ich braku, pośrednio do analizowanego terenu. Dzięki opisom środowiska wykraczającym poza granice opracowania można uzyskać informacje o powiązaniach badanego obszaru z regionalnym i krajowym systemem środowiska przyrodniczego, co jest pomocne w określeniu ponadlokalnego znaczenia poszczególnych elementów środowiska na terenie objętym opracowaniem.

W przedstawionej prognozie wykorzystano między innymi następujące źródła (w tym źródła internetowe) oraz akty prawne:

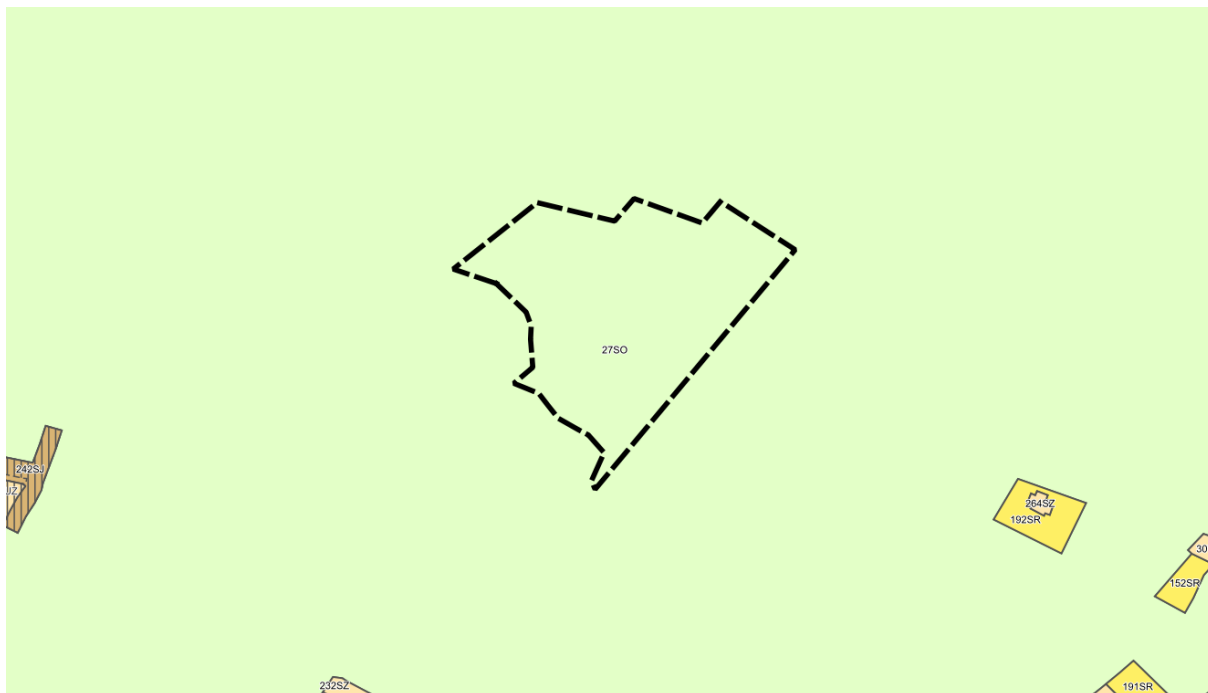
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2026 r. poz. 670 ze zmianami);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2026 r. poz. 13 ze zmianami);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2025 r. poz. 647, ze zmianami);
- Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady *w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko*;

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839);
- Europejska Konwencja Krajobrazowa, Florencja 2000;
- Plan Ogólny Gminy Raciąż;
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego;
- Plan Gospodarki Odpadami dla województwa mazowieckiego 2030;
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim za rok 2025, GIOŚ, Warszawa;
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły;
- www.psh.gov.pl – Państwowa Służba Hydrogeologiczna;
- geoportal.pgi.gov.pl – Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy;
- btsearch.pl – wyszukiwarka stacji bazowych telefonii komórkowej GSM i UMTS;
- www.geoportal.gov.pl – Geoportal;
- Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Lokalnych;
- Kondracki J., 1994: *Geografia Polski. Mezoregiony fizyczno-geograficzne*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa;
- Matuszkiewicz J.M., 1993, *Krajobrazy roślinne i regiony geobotaniczne Polski*, Prace Geograficzne IGiPZ PAN, 158;
- Opracowanie ekofizjograficzne gminy Raciąż.

3. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami.

Ustalenia, które powinny się znaleźć w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zawarte są w art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*. Prace nad sporządzeniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rozpoczęto na podstawie Uchwały nr XXVI/151/2026, z dnia 20 lutego 2026 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działek o nr ewid. 324/2, 323/2, 322/2, 316 w obrębie Żychowo, gmina Raciąż.

Głównym celem projektu planu jest zachowanie rolniczego charakteru analizowanego obszaru oraz ochrona gruntów rolnych przed ich przekształceniem na cele nierolnicze. Projekt planu wyznacza tereny rolnictwa, teren lasu oraz teren zieleni naturalnej, jednocześnie nie dopuszczając lokalizacji zabudowy mogącej prowadzić do trwałego przekształcenia środowiska i krajobrazu. Przyjęte rozwiązania sprzyjają zachowaniu wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnej, ochronie walorów krajobrazowych oraz utrzymaniu funkcji produkcyjnych gleb.

Rys. 1. Ustalenia projektu Planu ogólnego gminy na obszarze objętym projektem planu MPZP.

Projekt miejscowego planu pozostaje zgodny z ustaleniami Planu ogólnego gminy Raciąż. Zgodnie z projektem tego dokumentu obszar objęty opracowaniem położony jest w strefie otwartej, obejmującej tereny o dominujących funkcjach rolniczych i przyrodniczych. Celem wyznaczenia tej strefy jest zachowanie otwartego krajobrazu, ochrona gruntów rolnych oraz ograniczenie rozpraszania zabudowy. Ustalenia projektu MPZP realizują te założenia poprzez utrzymanie rolniczego przeznaczenia terenów oraz wyznaczenie terenów lasu i zieleni naturalnej, co zapewnia spójność z polityką przestrzenną gminy.

4. Charakterystyka gminy Raciąż.

Gmina Raciąż, jest gminą wiejską położoną w północno-zachodniej części województwa mazowieckiego w powiecie płońskim. Powierzchnia gminy wynosi 24 290 ha (wg danych GUS za rok 2025). Sąsiaduje z gminami: Miasto Raciąż i Baboszewo w powiecie płońskim, Głinojeck w powiecie ciechanowskim, Strzegowo Osada i Radzanów w powiecie mławskim, Siemiątkowo w powiecie żuromińskim, Zawidz i Drobin w powiecie sierpeckim i Staroźreby w powiecie płońskim. Gmina Raciąż otacza swymi gruntami Miasto Raciąż. Jest największą gminą wchodzącą w skład powiatu płońskiego. Strukturę osadniczą gminy Raciąż tworzą 53 sołectwa.

Tabela 1: Dane podstawowe

Obszar	Powierzchnia [km ²]	Liczba mieszkańców [osoby]	Gęstość zaludnienia (os/km ²)	Gęstość zaludnienia w woj. mazowieckim
Gmina Raciąż	242,9	7 622	31,4	154,8

Obszar gminy ma charakter typowo rolniczy. Dominują tu użytki rolne, a podstawą lokalnej gospodarki jest produkcja rolna, obejmująca przede wszystkim uprawę zbóż, kukurydzy, ziemniaków i rzepaku oraz hodowlę bydła, trzody chlewnej i drobiu. Uzupełnieniem działalności rolniczej są niewielkie przedsiębiorstwa usługowe, handlowe i produkcyjne, które zaspokajają potrzeby mieszkańców oraz wpływają na rozwój lokalnej przedsiębiorczości. Środowisko przyrodnicze gminy charakteryzuje się równinnym krajobrazem Niziny Północnomazowieckiej, licznymi terenami rolnymi, niewielkimi kompleksami leśnymi oraz dolinami cieków wodnych. Niski stopień uprzemysłowienia sprawia, że gmina zachowuje wysokie walory środowiskowe i oferuje dobre warunki do wypoczynku oraz rekreacji.

4.1. Budowa geologiczna i gleby

Gmina Raciąż według podziału fizyczno-geograficznego Kondrackiego, położona jest w obrębie makroregionu Niziny Północnomazowieckiej. Południowo-zachodnia i centralna część gminy wchodzi w skład mezoregionu Wysoczyzna Płońska, a fragment północno-wschodni należy do mezoregionu Równina Raciąska.

Pod względem morfologicznym teren gminy Raciąż jest wyraźnie zróżnicowany. Wysoczyzna Płońska reprezentuje starszy, zdegradowany krajobraz polodowcowy. W granicach gminy Raciąż stanowi ona niemal bezleśną, falistą wysoczyznę morenową, która jedynie na południowym zachodzie jest urozmaicona wzgórzami morenowymi. Osiągają one 5 wysokość rzędu 135–145 m n.p.m. tworząc trzy pasy wzniesień rozdzielone podmokłymi obniżeniami. Pozostała część wysoczyzny jest bardziej wyrównana; znajdują się tu liczne zagłębienia bezodpływowe (niecki wytopiskowe), niekiedy wypełnione torfami i drobnymi osadami zastoiskowymi. Jest to pozostałość po pojezierzu z okresu interglacjału eemskiego. Ku północy i północnemu wschodowi obszar wysoczyzny jest silnie zdenudowany i zasypany osadami (Równina Raciąska), tworząc fragment rozległej strefy odpływu wód polodowcowych (równina sandrowa, torfowa i zastoiskowa). Lekko pofalowany i zalesiony teren wznosi się na wysokość około 110 m n.p.m. i opada ku wschodowi, zgodnie z biegiem szerokiej doliny rzeki Raciążnicy. Równina Raciąska urozmaicona jest niewysokimi wydrami, a na skraju północno-wschodnim i wschodnim gminy (w okolicach Krajkowa i Kruszenicy) – wzgórzami moreny czołowej, dochodzącymi do 124,5 m n.p.m. Dolina Raciążnicy, położona na kierunku odpływu wód glacialnych, od wsi Kiełki (położona poza granicą gminy) wcina się w powierzchnię równiny na głębokość do 10 m.

Gmina Raciąż położona jest w obrębie Niecki Mazowieckiej, będącej rozległą jednostką geologiczną środkowej Polski. Podłoże geologiczne tworzą osady mezozoiczne, głównie utwory kredowe, przykryte grubą serią osadów paleogeńskich i neogeńskich oraz najmłodszymi osadami czwartorzędowymi. Miąższość osadów czwartorzędowych na terenie gminy jest zróżnicowana i wynika z ukształtowania powierzchni podczwartorzędowej oraz przebiegu procesów glacialnych.

Decydujący wpływ na współczesną budowę geologiczną obszaru wywarły zlodowacenia plejstoceny, zwłaszcza zlodowacenie środkowopolskie (stadiał Warty). W jego wyniku na terenie gminy zdeponowane zostały gliny zwałowe, piaski i żwiry wodnolodowcowe, piaski rzeczne oraz lokalnie osady zastoiskowe. W dolinach rzecznych i obniżeniach terenu występują młodsze osady

holoceńskie, reprezentowane przez piaski i mady rzeczne, namuły organiczne oraz torfy. Na przeważającej części obszaru gminy dominują gliny zwałowe oraz utwory piaszczysto-żwirowe o genezie lodowcowej i wodnolodowcowej. Osady te stanowią podłoże dla gleb użytkowanych rolniczo oraz tworzą główne poziomy wodonośne o znaczeniu gospodarczym. W dolinie rzeki Raciążnicy oraz jej dopływów występują osady aluwialne i organiczne związane z działalnością współczesnych cieków wodnych.

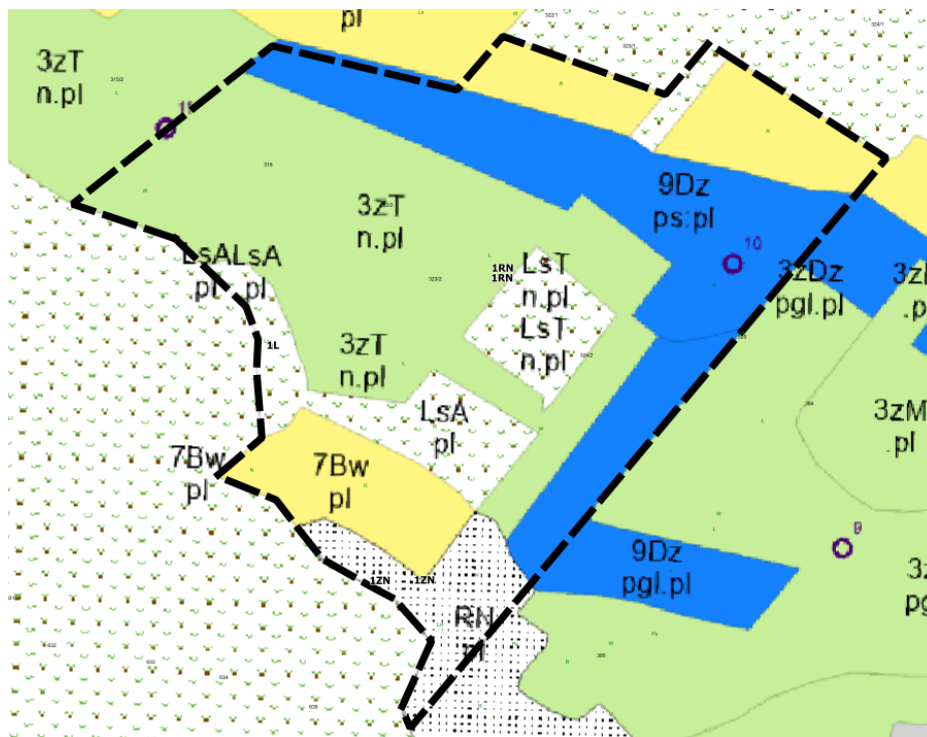
Budowa geologiczna gminy wpływa na warunki hydrogeologiczne, właściwości gleb oraz sposób użytkowania terenu. Występowanie utworów piaszczysto-żwirowych sprzyja infiltracji wód opadowych i zasilaniu poziomów wodonośnych, natomiast gliny zwałowe ograniczają przepuszczalność podłoża i lokalnie utrudniają odpływ wód.

Pokrywa glebowa gminy Raciąż jest ściśle związana z budową geologiczną oraz działalnością lądolodu i wód polodowcowych. Dominują gleby wytworzone z utworów czwartorzędowych, głównie glin zwałowych, piasków i żwirów wodnolodowcowych oraz osadów rzecznych. Zróżnicowanie litologiczne podłoża wpływa na przestrzenne zróżnicowanie typów gleb oraz ich przydatności rolniczej.

Na obszarze gminy przeważają gleby brunatne oraz gleby płowe, rozwinięte głównie z glin zwałowych i piasków gliniastych. Cechują się one umiarkowaną do dobrej żyzności i stanowią podstawę intensywnego użytkowania rolniczego. Znaczny udział mają również gleby bielcowe i rdzawe, wykształcone na piaskach wodnolodowcowych, charakteryzujące się mniejszą zasobnością w składniki pokarmowe oraz większą podatnością na zakwaszenie. W dolinach rzek i obniżeniach terenu występują mady rzeczne, a na terenach podmokłych i zabagnionych gleby organiczne, przede wszystkim torfowe i murszowe.

Struktura bonitacyjna gleb wskazuje na przewagę gleb średniej jakości. Największy udział mają grunty orne zaliczane do klas bonitacyjnych IIIb, IVa i IVb, natomiast gleby najlepszej jakości występują lokalnie i zajmują niewielkie powierzchnie. Znaczny udział mają również gleby słabsze, zaliczane do klas V i VI, występujące głównie na terenach piaszczystych. Taka struktura bonitacyjna sprzyja rozwojowi rolnictwa, które stanowi dominującą formę użytkowania gruntów na terenie gminy.

Według podziału na kompleksy przydatności rolniczej dominują kompleksy żytniego bardzo dobrego i dobrego, żytniego słabego oraz zbożowo-pastewnego mocnego i słabego. W dolinach cieków wodnych występują użytki zielone wykorzystywane jako łąki i pastwiska. Warunki glebowe umożliwiają prowadzenie produkcji roślinnej, obejmującej przede wszystkim uprawę zbóż, kukurydzy, rzepaku i ziemniaków.

Rys. 2. Charakterystyka gleb na terenie objętym planem.

Zgodnie z mapą glebowo-rolniczą, na obszarze objętym miejscowym planem największą powierzchnię zajmują gleby oznaczone symbolem 3zT, reprezentujące trwałe użytki zielone związane z glebami organicznymi i hydrogenicznymi. Gleby te pełnią istotną funkcję retencyjną i przyrodniczą oraz są związane z podwyższonym poziomem wód gruntowych. Znaczną część obszaru zajmują również gleby oznaczone symbolem 9Dz, zaliczane do słabych kompleksów użytków zielonych. Występują one na podłożu z piasków gliniastych lekkich oraz piasków słabogliniastych i charakteryzują się ograniczoną wartością produkcyjną oraz okresowo nadmiernym uwilgotnieniem.

W południowo-zachodniej i północnej części opracowania występują gleby oznaczone symbolem 7Bw, zaliczane do kompleksu żytniego bardzo słabego. Są to gleby piaszczyste o niewielkiej żyzności, niskiej pojemności wodnej i ograniczonej przydatności rolniczej. Ze względu na lekkie uziarnienie są one bardziej podatne na przesuszenie oraz erozję wietrzną.

4.2. Wody powierzchniowe i podziemne

Pod względem podziału hydrograficznego obszar gminy Raciąż położony jest na terenie dorzecza Wisły (I rzędu).

Sieć wód powierzchniowych gminy Raciąż jest stosunkowo słabo rozwinięta, co wynika z równinnego charakteru terenu oraz niewielkiej liczby naturalnych cieków wodnych. Cały obszar gminy znajduje się w dorzeczu rzeki Wkry, przy czym około 85% jego powierzchni należy do zlewni rzeki Raciążnicy, stanowiącej główny ciek wodny gminy. Raciążnica jest prawobrzeżnym dopływem Wkry i przepływa przez centralną część gminy, odgrywając istotną rolę w kształtowaniu lokalnych warunków hydrologicznych oraz funkcjonowaniu ekosystemów dolinnych.

Do najważniejszych dopływów Raciążnicy należą Potok Zadębie, Karsówka, Rokitnica oraz Dobrzyca. Oprócz naturalnych cieków na terenie gminy występuje rozbudowana sieć rowów melioracyjnych i urządzeń wodnych, takich jak jazy, zastawki, przepusty oraz mosty. Infrastruktura ta pełni ważną funkcję w regulacji stosunków wodnych oraz odwadnianiu i nawadnianiu użytków rolnych, które dominują w strukturze użytkowania gruntów. Na zasób wód powierzchniowych składają się również stosunkowo dużej wielkości sztuczne stawy poźwirowe (powstałe w wyniku eksploatacji złóż) oraz liczne mniejsze oczka wodne, stawy hodowlane na gruntach prywatnych i publicznych rozproszone na terytorium całej gminy. Należy podkreślić, że w granicach gminy nie występują większe zbiorniki śródlądowe w postaci jezior. Ponadto funkcjonuje tutaj system rowów melioracyjnych, który znajduje się na terenach użytkowanych rolniczo.

Dolina Raciążnicy wraz z doliną Potoku Zadębie stanowi najcenniejszy element środowiska przyrodniczego gminy. Charakteryzuje się szeroką, płaską formą z licznymi terenami podmokłymi, torfowiskami i zagłębieniami bezodpływowymi, które pełnią ważną funkcję retencyjną oraz stanowią siedlisko wielu gatunków roślin i zwierząt. Jednocześnie znaczna część rzeki została uregulowana, co poprawiło warunki gospodarowania na terenach rolniczych, lecz ograniczyło naturalną retencję wód i wpłynęło na zmniejszenie różnorodności siedlisk wodnych.

Na obszarze gminy nie występują większe naturalne jeziora ani sztuczne zbiorniki wodne o znaczeniu regionalnym. Wody powierzchniowe tworzą przede wszystkim niewielkie cieki, oczka wodne oraz stawy, które pełnią funkcje retencyjne, gospodarcze i przyrodnicze. Ze względu na niewielkie opady atmosferyczne oraz wysokie parowanie gmina należy do obszarów o stosunkowo małych zasobach wód powierzchniowych, dlatego racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi i zwiększanie retencji stanowią ważne elementy lokalnej polityki środowiskowej.

Na terenie objętym planem brak jest cieków i zbiorników wodnych.

Głównym elementem hydrogeologicznym regionu jest niecka mazowiecka, tzw. warszawski basen artezyjski. Na przedmiotowym obszarze wyróżnia się trzy piętra wodonośne o zasięgu regionalnym: kredy górnej-paleocenu, oligocenu-miocenu i czwartorzędu. Czwartorzędowe piętro wodonośne, występuje generalnie w utworach zlodowacenia środkowopolskiego. Jest głównym użytkowym piętrem wodonośnym. Główny poziom użytkowy występuje na ogół pod bardzo zróżnicowanym nakładem glin zwałowych i związany jest z międzymorenowymi piaszczystymi utworami wodonośnymi, w różnym stopniu izolowanymi od powierzchni terenu.

Obszar gminy Raciąż położony jest w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 215 „Subniecka Warszawska”, który stanowi jeden z największych zbiorników wód podziemnych w Polsce. GZWP 215 zajmuje powierzchnię około 51 000 km² i związany jest z porowymi utworami paleogeńsko-neogeńskimi (oligoceńskimi i miocieńskimi), tworzącymi główny poziom wodonośny. Szacunkowe zasoby dyspozycyjne zbiornika wynoszą około 250 tys. m³/dobę, a średnia głębokość ujęć wynosi około 60 m.

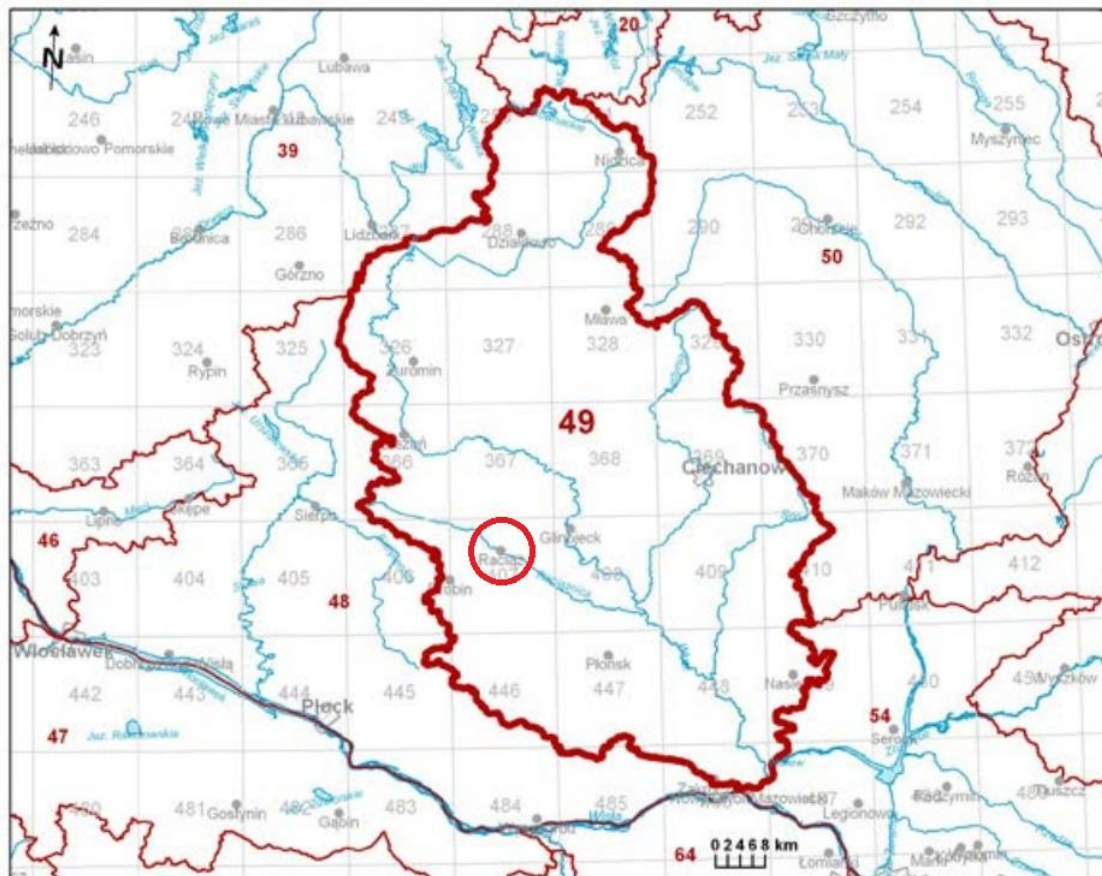
Wody podziemne GZWP 215 występują na znacznych głębokościach i są oddzielone od powierzchni terenu warstwą słabo przepuszczalnych ilów, dzięki czemu charakteryzują się dobrą

jakością oraz stosunkowo niewielką podatnością na zanieczyszczenia. Zbiornik nie posiada dotychczas szczegółowo opracowanej dokumentacji hydrogeologicznej ani wyznaczonych obszarów ochronnych, jednak jego zasoby podlegają ochronie na zasadach określonych w przepisach dotyczących ochrony wód podziemnych.

Położenie gminy Raciąż w obrębie GZWP nr 215 ma istotne znaczenie dla gospodarki wodnej regionu. Zasoby zbiornika stanowią potencjalne źródło zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia oraz wymagają prowadzenia racjonalnej gospodarki przestrzennej i działań ograniczających ryzyko zanieczyszczenia wód podziemnych. Jednocześnie na terenie gminy podstawowym użytkowym poziomem wodonośnym pozostają utwory czwartorzędowe, natomiast wody związane z Subniecką Warszawską mają znaczenie strategiczne jako głębszy rezerwuuar wód podziemnych.

W północnej części gminy znajduje się również Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 214 „Działdowo” o łącznej powierzchni 2330 km² i zasobach dyspozycyjnych rzędu 300 tys. m³/d. Charakteryzuje się on bardzo czystymi wodami klasy Ia, Ib i Ic. Jest to zbiornik wielowarstwowy, obejmujący warstwę użytkową międzymorenową o przewodności najczęściej od 10 do 30 m²/h oraz rzadziej ujmowaną warstwę doliny kopalnej, której przewodność wynosi 20–50 m²/h. Wody występują w środowisku porowym, a średnia głębokość ujęć sięga około 100 m

Obszar objęty projektem planu znajduje się w granicach Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWPd) nr 49 (PLGW200049). Zgodnie z ustaleniami Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły przedmiotowa JCWPd charakteryzuje się dobrym stanem chemicznym i ilościowym oraz niezagrożona jest ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych. Celami środowiskowymi dla przedmiotowej JCWPd jest utrzymanie dobrego stanu chemicznego i ilościowego.

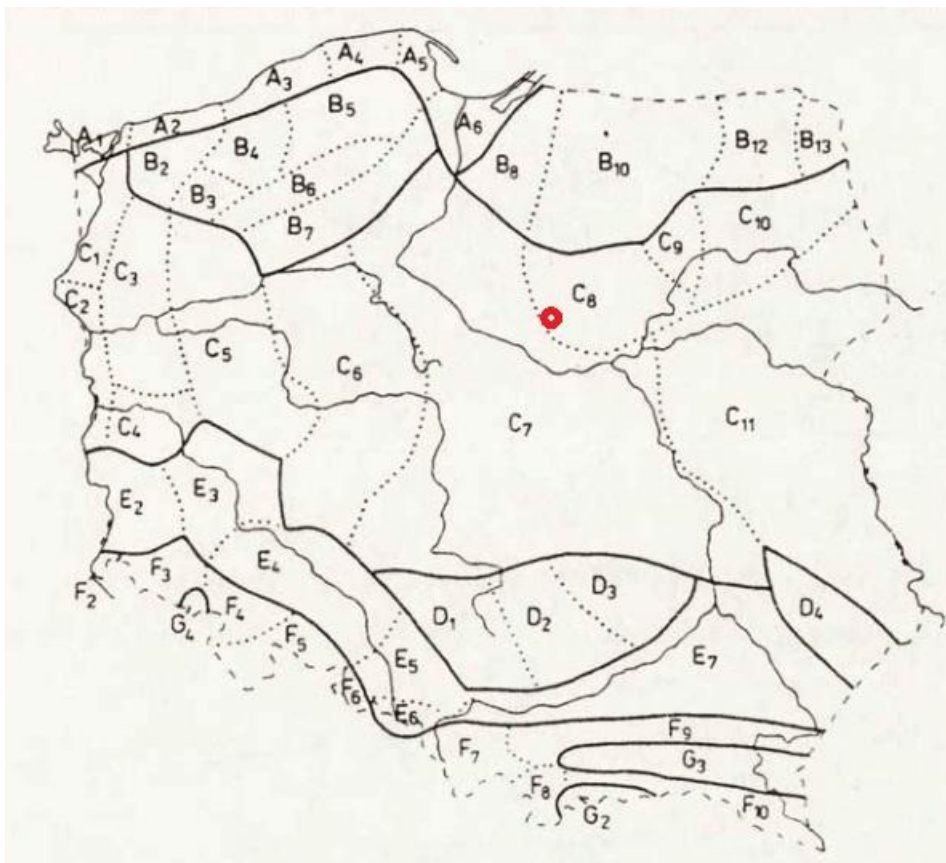
Rys. 3. Przybliżona lokalizacja obszaru gminy Raciąż względem JCWPd nr 49

Źródło: <https://www.pgi.gov.pl/>

4.3. Powietrze i klimat

Warunki klimatyczne

Zgodnie z regionalizacją klimatyczną według Eugeniusza Romera teren opracowania został zaliczony do Klimatu Wielkich Dolin (Region C). To duży obszar nizin śródkowopolskich, charakteryzujący się łagodnymi warunkami klimatycznymi, cieplejszymi i bardziej suchymi niż sąsiednie regiony. Wewnątrz tego regionu wyróżniono 11 mniejszych krain. Klimat Wielkich Dolin kształtowany jest w większym stopniu przez wpływy kontynentalne niż morskie. Uwidacznia się to w takich jego cechach jak rozkład temperatur w regionie oraz znaczne roczne amplitudy temperatur powietrza.

Rys. 4. Regionalizacja klimatyczna Polski wg. Romera i przybliżona lokalizacja gminy Raciąż.
 Źródło: Alojzy Woś, „Regiony klimatyczne Polski w świetle częstości występowania różnych typów pogody”, Zeszyty Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, Nr 20 1993 r.

Najbliższe stacje synoptyczne ujęte w systemie IMGW, zlokalizowane są w m. Płock ok. 40 km na południowy zachód od obszaru analizy oraz w m. Mława ok. 40 km na północ od terenu opracowania. Stacje te położone są w tożsamej strefie klimatycznej (strefie wielkich dolin). Mława jest dużo mniejszym miastem niż Płock, co jest czynnikiem determinującym w dużej mierze warunki klimatyczne, dla Gminy przyjęto dane odczytywane ze stacji pomiarowej Mława. W pozycjach określonych na zasadzie widełek, wartość przyjęto przez odczyt danych mapy tematycznej IMGW. Przyjęto wartości średnie z wielolecia: 1991-2020.

Średnia roczna temperatura wynosi 8,2°C. Najcieplejszym miesiącem były lipiec ze średnią temperaturą 18,7°C, a najchłodniejszym styczeń ze średnią temperaturą -2,3°C. Średnia roczna suma opadów wynosi 561,9 mm. Ich ilość jest charakterystyczna dla środkowej części kraju. Wiatry na terenie gminy także są typowe do tych występujących na terenie całego kraju. Są to wiatry zachodnie oraz południowo-zachodnie (w miesiącach zimowych) oraz północno-zachodnie (w miesiącach letnich). Ustęncznienie czyli czas (podawany w godzinach) kiedy na powierzchnię ziemi padają promienie słoneczne jest bardzo zróżnicowany. W skali roku waha się średnio od 26,9 h w grudniu do 238,7 h w lipcu. Średnia w roku na terenie gminy w wieloleciu wyniosła 1652,9 h.

Tabela 2: Dane klimatyczne

Wskaźnik	Wartość
Temperatura średnia roczna	8,2 °C
Temperatura średnia I	-2,3 °C
Temperatura średnia VII	18,7 °C
Liczba dni przymrozkowych	67 dni
Liczba dni mroźnych	37,9 dni
Liczba dni gorących (>25°C)	41,2 dni
Wilgotność względna powietrza średnia roczna	80-82%
Zachmurzenie średnie roczne w skali 0-8	5,5
Liczba dni pogodnych	18,3 dni
Liczba dni pochmurnych	139,8 dni
Usłonecznienie sumaryczne roczne	1652,9 h
Opad sumaryczny roczny	561,9 mm
Liczba dni z pokrywą śnieżną	58,5 dni
Liczba dni z opadem śniegu	50-60 dni
Liczba dni z burzą	20-25 dni

Liczba dni z mgłą	60-80 dni
Ciśnienie atmosferyczne średnie roczne	997,59 hPa
Wiatr – prędkości średnie 10-minutowe	3,5 – 4 m/s
Długość okresu wegetacyjnego	200-210 dni

Powietrze

Antropogeniczne źródła zanieczyszczeń powietrza na obszarach podmiejskich to przede wszystkim transport samochodowy oraz indywidualne kotłownie wykorzystujące kotły na węgiel kamienny lub inne paliwa niskiej jakości. Na takich terenach dominuje emisja gazów i pyłów pochodzących ze źródeł niskiej emisji (np. domowych palenisk) oraz z ruchu drogowego. Do najczęściej występujących zanieczyszczeń należą tlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory alifatyczne, dwutlenek siarki oraz ołów.

Na terenach pozamiejskich istotnym problemem są zanieczyszczenia wynikające z rozproszonej emisji powierzchniowej, które często przemieszczają się także na obszary zurbanizowane. W miejscach, gdzie dominuje indywidualne ogrzewanie budynków, obserwuje się szczególnie podwyższone poziomy pyłów w powietrzu. Pogorszenie jakości powietrza może występować również w strefach przylegających bezpośrednio do dróg.

Zgodnie z art. 89 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony Środowiska Główny Inspektor Ochrony Środowiska dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w danej strefie za rok poprzedni, a następnie dokonuje klasyfikacji stref, dla każdej substancji odrębnie, według określonych kryteriów. Wyniki ocen dla danego województwa są niezwłocznie przekazywane zarządowi województwa. Główny Inspektor Ochrony Środowiska dokonuje zbiorczej oceny jakości powietrza w skali kraju.

Obowiązek wykonywania rocznej oceny jakości powietrza w strefach wynika z przepisów prawa UE, przeniesionych do prawa krajowego.

W roku 2025 na terenie województwa mazowieckiego przeprowadzono ocenę jakości powietrza atmosferycznego. Województwo mazowieckie zostało podzielone na strefy: aglomerację warszawską, miasto Płock, miasto Radom i strefę mazowiecką, do której zalicza się obszar gminy Raciąż. Wynikiem oceny, zarówno pod kątem kryteriów dla ochrony zdrowia jak i kryteriów dla ochrony roślin, dla wszystkich substancji podlegających ocenie, jest zaliczenie strefy do jednej z poniższych klas:

- do klasy A – jeżeli stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych;
- do klasy B – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji;

- do klasy C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne, poziomy docelowe powiększone o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne, poziomy docelowe;
- do klasy D1 – jeżeli poziom stężenia ozonu nie przekracza poziomu celu długoterminowego;
- do klasy D2 – jeżeli poziom stężenia ozonu przekracza poziom celu długoterminowego.

Zaliczenie strefy do określonej klasy zależy od stężeń zanieczyszczeń występujących na jej obszarze i wiąże się z wymaganiami dotyczącymi działań na rzecz poprawy jakości powietrza lub na rzecz utrzymania tej jakości.

Oceny stanu powietrza dokonuje się dla: dwutlenku siarki (SO₂), dwutlenku azotu (NO₂), benzenu (C₆H₆), tlenku węgla (CO) i ozonu (O₃), pyłu zawieszonego PM_{2,5}, pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz zawartych w nim: ołowiu (Pb), arsenu (As), kadmu (Cd), niklu (Ni) i benzo(a)pirenu (BaP) przy uwzględnieniu kryteriów związanych z ochroną zdrowia oraz dwutlenku siarki (SO₂), tlenków azotu (NO_x) i ozonu (O₃) przy uwzględnieniu kryteriów związanych z ochroną roślin.

Tab. 3. Klasy strefy mazowieckiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi - klasyfikacja podstawowa

SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	PM ₁₀	PM _{2,5}	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	O ₃
A	A	A	A	A	A1	A	A	A	A	C	A

źródło: GIOŚ

Tab. 4. Klasy strefy mazowieckiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin - klasyfikacja podstawowa

SO ₂	NO _x	O ₃
A	A	A

źródło: GIOŚ

W wyniku rocznej oceny jakości powietrza, wykonanej na podstawie danych za 2025 r. z uwzględnieniem poziomów dopuszczalnych i docelowych przyjętych ze względu na ochronę roślin, dla wszystkich zanieczyszczeń strefa mazowiecka uzyskała klasę A.

Klasa strefy jest określana na podstawie stężeń występujących w rejonach potencjalnie najbardziej zanieczyszczonych daną substancją. W rezultacie, nawet niezbyt rozległy obszar przekroczenia wartości normatywnych będzie miał wpływ na wynik klasyfikacji całej strefy o dużym obszarze. Z tego względu ważne jest podkreślenie faktu, że zaliczenie strefy do klasy C, C2, D2 pod względem niektórych substancji nie oznacza złej jakości powietrza na całym jej terenie, a jest jedynie sygnałem, że w granicach strefy istnieją obszary wymagające podjęcia i prowadzenia działań na rzecz poprawy jakości powietrza.

Ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim, uwzględniająca kryteria odnoszące się do ochrony zdrowia oraz ochrony roślin, została przedstawiona w Tab. 3 i 4.

Przeprowadzone analizy wykazały, podobnie jak w latach poprzednich, że głównym problemem są wysokie dobowe stężenia pyłu zawieszonego PM10 oraz stężenia zawartego w nim benzo(a)pirenu.

Działania w zakresie poprawy jakości powietrza są realizowane w ramach Programu Ochrony Powietrza (POP) dla województwa mazowieckiego na lata 2021-2026 (znowelizowany w grudniu 2023 r.). Główne cele programu, poza szeroko pojętą edukacją ekologiczną, to inwentaryzacja i sukcesywna wymiana lub likwidacja źródeł niskiej emisji, tzw. kopciuchów, czyszczenie ulic metodami powodujących mniejszą emisję wtórną, oraz zakaz używania spalinowych i elektrycznych urządzeń do oczyszczania terenu, takich jak dmuchawy do liści. W dniu gdy stwierdza się ryzyko wystąpienia przekroczenia poziomu informowania lub alarmowego dla pyłu zawieszonego PM10, ogłaszany jest zakaz korzystania z kominków, piecyków kominkowych i piecyków ozdobnych, z wyłączeniem sytuacji, gdy są one jedynym źródłem ciepła.

Klimat akustyczny

Ważnym elementem ochrony środowiska jest tzw. klimat akustyczny, który bezpośrednio wpływa na zdrowie i życie ludzi. Jego rozpoznanie i ocenę dokonuje się głównie w ramach państwowego monitoringu środowiska. Klimat akustyczny na obszarze Gminy Raciąż jest zróżnicowany i zależy głównie od natężenia ruchu drogowego, kolejowego oraz od stopnia urbanizacji poszczególnych miejscowości. W większości obszaru gminy poziom hałasu pozostaje stosunkowo niski, co wynika z przewagi terenów o charakterze wiejskim, obecności lasów i łąk. Obszary te sprzyjają utrzymaniu korzystnych warunków akustycznych i ograniczają rozprzestrzenianie się hałasu.

Głównym źródłem emisji hałasu jest droga krajowa nr 60, przebiegająca przez teren gminy i stanowiąca podstawowy szlak transportowy regionu. Natężenie hałasu jest największe w pasie przylegającym do drogi, szczególnie w miejscowościach zlokalizowanych w jej sąsiedztwie, gdzie występuje wzmożony ruch pojazdów osobowych i ciężarowych. Wraz ze wzrostem odległości od drogi poziom hałasu stopniowo maleje.

Drugim źródłem hałasu komunikacyjnego jest linia kolejowa nr 27 Nasielsk – Sierpc, przebiegająca przez obszar gminy. Oddziaływanie akustyczne linii kolejowej ma charakter okresowy i związane jest z przejazdami pociągów pasażerskich oraz towarowych. Ze względu na stosunkowo niewielkie natężenie ruchu kolejowego oraz nieelektryfikowany charakter linii wpływ tego źródła na klimat akustyczny gminy jest mniejszy niż hałas generowany przez transport drogowy.

Pozostała sieć dróg powiatowych i gminnych obsługuje głównie ruch lokalny, którego natężenie jest niewielkie i nie powoduje istotnych przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu. Ze względu na rolniczy charakter gminy okresowo obserwuje się zwiększony ruch maszyn rolniczych, zwłaszcza w czasie prac polowych, jednak ma on charakter krótkotrwały i sezonowy.

Na obszarze gminy Raciąż nie występują znaczące źródła hałasu przemysłowego. W konsekwencji klimat akustyczny na większości jej obszaru można ocenić jako korzystny, a ewentualne uciążliwości akustyczne koncentrują się głównie w sąsiedztwie drogi krajowej nr 60 oraz w pobliżu linii kolejowej nr 27.

Teren objęty planem jest wolny od istotnych emisji hałasu, okresowe mogą być spowodowane prowadzonymi pracami rolniczymi (wykaszanie), hałas tła jest tworzony przez pobliską bocnicę kolejową oraz drogę krajową, zlokalizowane w pewnym oddaleniu od obszaru planu.

4.4. Obszary chronione na podstawie przepisów szczególnych

Formy ochrony przyrody

Gmina Raciąż położona jest w granicach poniższych form ochrony przyrody:

- Obszar Natura 2000 – Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 PLH140059 – Raciąż,
- Nadwkrzański Obszar Chronionego Krajobrazu,
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Pólka-Raciąż,
- Użytki ekologiczne,
- Pomniki przyrody.

Obszaru objętego planem, dotyczy wyłącznie Nadwkrzański Obszar Chronionego Krajobrazu i Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Pólka-Raciąż, pozostałe obszary chronione pozostają poza zasięgiem potencjalnego oddziaływania zmian dokonanych w następstwie realizacji ustaleń planu.

Nadwkrzański Obszar Chronionego Krajobrazu

Na terenie gminy Raciąż występuje Nadwkrzański Obszar Chronionego Krajobrazu, stanowiący jedną z największych form ochrony przyrody w północnej części województwa mazowieckiego. Obszar został ustanowiony uchwałą nr 59/X/90 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Ciechanowie z dnia 23 kwietnia 1990 r. Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest uchwała Sejmiku Województwa Mazowieckiego nr 123/24 z 19 listopada 2024 r. dotycząca Nadwkrzańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Został utworzony w celu zachowania wyróżniającego się krajobrazu o zróżnicowanych ekosystemach, cennego ze względu na walory przyrodnicze, krajobrazowe i rekreacyjne oraz pełnią funkcję korytarza ekologicznego. Zgodnie z obowiązującą uchwałą Sejmiku Województwa Mazowieckiego jego powierzchnia wynosi 99 514,43 ha i obejmuje tereny położone na obszarze kilku powiatów, w tym powiatu płońskiego oraz gminy Raciąż.

Nadwkrzański Obszar Chronionego Krajobrazu obejmuje przede wszystkim dolinę rzeki Wkry wraz z jej dopływami oraz przyległe kompleksy leśne, łąki, pastwiska i tereny rolnicze. Mozaika tych ekosystemów sprzyja zachowaniu wysokiej różnorodności biologicznej oraz zapewnia ciągłość powiązań ekologicznych pomiędzy cennymi obszarami przyrodniczymi regionu. Istotną funkcję pełnią również doliny rzeczne, które stanowią naturalne korytarze migracyjne dla wielu gatunków roślin i zwierząt.

Na obszarze chronionego krajobrazu obowiązują ograniczenia wynikające z przepisów ustanawiających tę formę ochrony przyrody. Ich celem jest zachowanie walorów krajobrazowych, ochrona ekosystemów oraz ograniczenie działań mogących prowadzić do degradacji środowiska, przy jednoczesnym umożliwieniu racjonalnego użytkowania terenów rolnych i leśnych. Szczególne znaczenie przypisuje się ochronie dolin rzecznych, terenów podmokłych, zadrzewień oraz utrzymaniu ciągłości korytarzy ekologicznych.

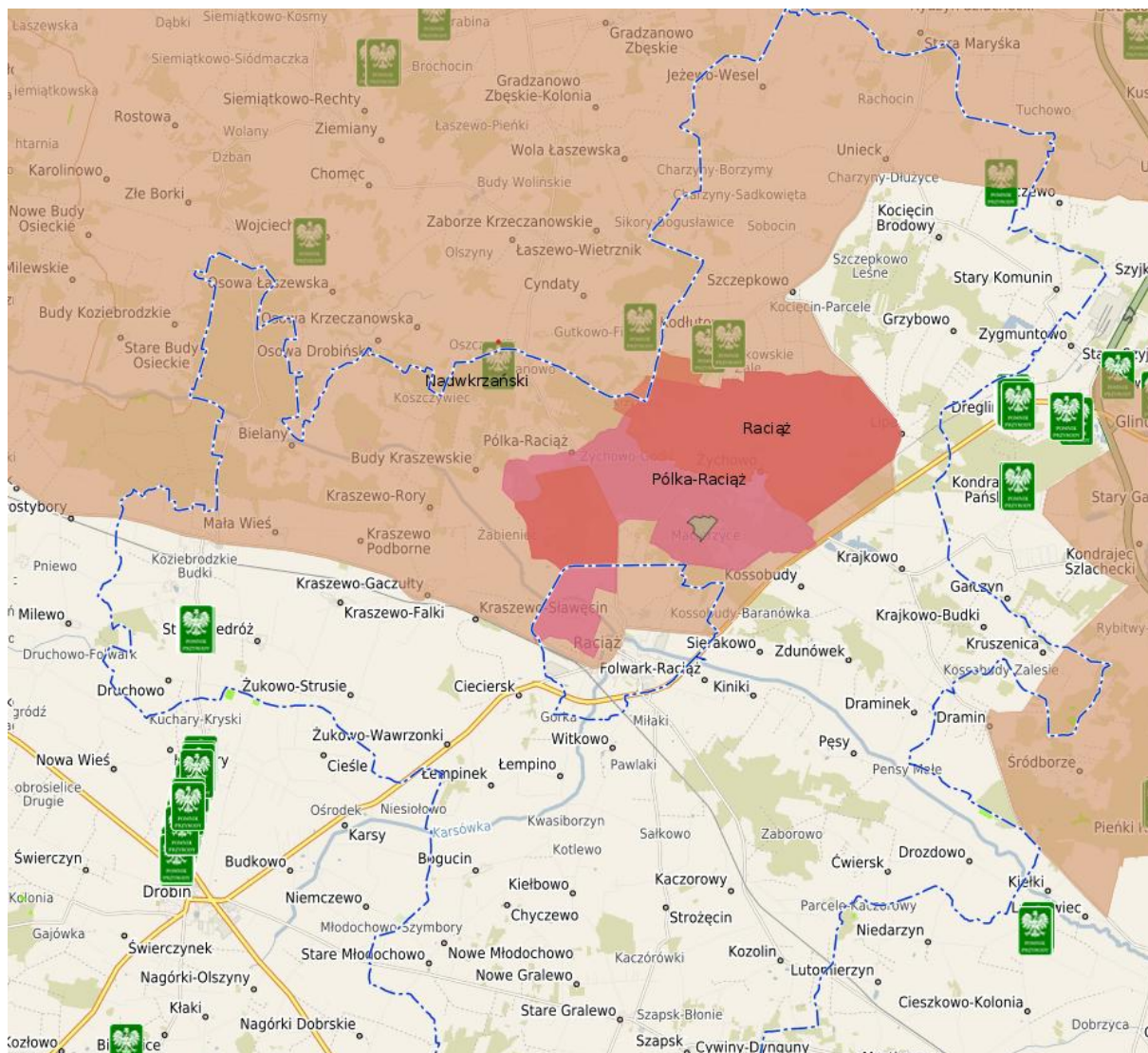
Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Pólka-Raciąż”

Na terenie gminy Raciąż znajduje się Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Pólka-Raciąż”, ustanowiony rozporządzeniem Wojewody Mazowieckiego z dnia 16 września 2004 r. Celem jego utworzenia jest ochrona fragmentów krajobrazu naturalnego i kulturowego wyróżniających się wysokimi walorami przyrodniczymi, krajobrazowymi i estetycznymi oraz zachowanie charakterystycznego krajobrazu Równiny Raciąskiej.

Powierzchnia zespołu wynosi około 2 330 ha. Obejmuje on mozaikę siedlisk przyrodniczych, w skład której wchodzi dolina rzeki Raciążnicy i jej dopływów, obszary bagienne i torfowiskowe, wilgotne łąki, zadrzewienia, wydmy śródlądowe oraz kompleksy leśne. Obszar ten wyróżnia się dużym zróżnicowaniem geomorfologicznym i hydrologicznym, będąc efektem działalności lądolodu oraz późniejszych procesów fluwialnych i bagiennych. Zachowany układ wydym i terenów podmokłych należy do najcenniejszych elementów krajobrazu północno-zachodniej części Mazowsza.

Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Pólka-Raciąż” odznacza się wysoką wartością przyrodniczą. Występują tu cenne siedliska bagienne, torfowiskowe i leśne oraz liczne gatunki roślin i zwierząt, w tym gatunki chronione i rzadkie. Szczególnie cennym elementem są rozległe tereny podmokłe stanowiące miejsce bytowania i lęgów wielu gatunków ptaków wodno-błotnych. Ze względu na bogactwo awifauny obszar ten jest często określany mianem „Małej Biebrzy Mazowsza”.

W celu zachowania walorów przyrodniczych i krajobrazowych na terenie zespołu obowiązują zakazy określone w akcie ustanawiającym tę formę ochrony. Obejmują one między innymi zakaz niszczenia i przekształcania obszaru, wykonywania prac trwale zniekształcających rzeźbę terenu, dokonywania niekorzystnych zmian stosunków wodnych, likwidowania naturalnych zbiorników wodnych i obszarów wodno-błotnych oraz prowadzenia działań mogących powodować degradację chronionych siedlisk i krajobrazu. Celem tych ograniczeń jest zachowanie naturalnych procesów przyrodniczych oraz utrzymanie wysokich walorów krajobrazowych i ekologicznych obszaru.

Rys. 5. Lokalizacja obszaru gminy Raciąż względem form ochrony przyrody z zaznaczonym terenem objętym planem.

Źródło: www.raciaz.e-mapa.net

5. Charakterystyka, analiza i ocena stanu środowiska na terenie objętym opracowaniem

5.1. Stan zagospodarowania i środowiska przyrodniczego

Obszar objęty opracowaniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego stanowi teren niezabudowany o charakterze rolniczym. Dominującą formą użytkowania są trwałe użytki zielone – wykorzystywane jako łąki oraz grunty orne użytkowane pod uprawy rolnicze. Jedynie w jego zachodniej części, przy granicy opracowania, występuje niewielki fragment terenu leśnego, stanowiącego kontynuację przyległego kompleksu leśnego.

Na obszarze opracowania nie występuje zabudowa mieszkaniowa, zagrodowa, usługowa ani produkcyjna. Teren pozostaje niezainwestowany, zachowując dotychczasowy rolniczy sposób użytkowania. Nie występują również elementy infrastruktury technicznej, takie jak sieci wodociągowe, kanalizacyjne, gazowe, elektroenergetyczne czy telekomunikacyjne, które mogłyby świadczyć o przygotowaniu terenu pod zabudowę.

Obszar opracowania graniczy wyłącznie z drogami wewnętrznymi o charakterze gospodarczym, wykorzystywanymi do obsługi terenów rolnych i leśnych. Są to drogi nieurządzone, o nawierzchni gruntowej (piaszczystej), przystosowane przede wszystkim do ruchu pojazdów rolniczych i leśnych. Najbliższą drogę publiczną stanowi droga gminna nr 301026W, łącząca miejscowości Żychowo i Żychowo-Górki. Układ komunikacyjny obszaru świadczy o jego rolniczym charakterze oraz niewielkim stopniu przekształcenia antropogenicznego.

Środowisko przyrodnicze analizowanego terenu zachowało w znacznym stopniu naturalny charakter. Dominujące użytki rolne, obejmujące zarówno trwałe użytki zielone, jak i grunty orne, wraz z przyległym fragmentem lasu tworzą typowy krajobraz rolniczy gminy Raciąż. Teren charakteryzuje się niewielkim stopniem przekształcenia antropogenicznego, a jego użytkowanie ogranicza się do prowadzenia działalności rolniczej oraz wykorzystania dróg dojazdowych do pól i lasów.

Rys. 6. Widoczny fragment lasu w zachodniej części opracowania. Widok w kierunku północy.

Źródło: Fot. J.Szymański

5.2. Potencjalne zmiany zagospodarowania oraz stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego mają za zadanie kształtowanie zagospodarowania zgodnie z zasadami ładu przestrzennego i polityką przestrzenną gminy zawartą w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Chronią one również wartości środowiskowe i kulturowe występujące na danym terenie. Plan miejscowy zapewnia możliwość wprowadzenia zapisów dotyczących kompleksowych rozwiązań w zakresie obsługi komunikacyjnej, rozwiązań gospodarki wodno-ściekowej i uwzględnienia zasad ochrony środowiska, w szczególności wskazania w planie funkcji uniemożliwiających zabudowę obszarów o najwyższych

walorach przyrodniczych objętych planem. Ponadto porządkuje zagospodarowanie terenu, wskazuje przeznaczenie terenu przy uwzględnieniu istniejących uwarunkowań.

W przypadku braku uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego sposób użytkowania analizowanego obszaru mógłby pozostać niezmieniony i nadal obejmować rolnicze wykorzystanie gruntów, w tym trwałych użytków zielonych oraz gruntów ornych. Jednocześnie brak ustaleń planu nie gwarantowałby zachowania obecnego charakteru zagospodarowania w dłuższej perspektywie.

Na obszarze objętym opracowaniem nie obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w związku z czym ewentualne zmiany sposobu zagospodarowania mogłyby następować na podstawie decyzji administracyjnych wydawanych zgodnie z obowiązującymi przepisami. W konsekwencji nie można wykluczyć możliwości realizacji inwestycji związanych z intensyfikacją produkcji rolnej, w tym obiektów przeznaczonych do chowu lub hodowli zwierząt, o ile spełnione zostałyby wymagania wynikające z odrębnych przepisów.

Realizacja tego typu przedsięwzięć mogłaby prowadzić do istotnych zmian w środowisku przyrodniczym. Potencjalne oddziaływania obejmowałyby przede wszystkim przekształcenie dotychczas niezabudowanego krajobrazu rolniczego, uszczelnienie części powierzchni biologicznie czynnej, wzrost emisji hałasu, zanieczyszczeń do powietrza oraz substancji odorowych, zwiększenie natężenia ruchu pojazdów ciężkich, a także możliwość pogorszenia jakości gleb i wód w przypadku niewłaściwego gospodarowania nawozami naturalnymi lub ściekami. Dodatkowo mogłoby dojść do ograniczenia funkcji przyrodniczych pełnionych przez istniejące użytki zielone oraz pogorszenia warunków bytowania gatunków związanych z krajobrazem rolniczym.

Projektowany miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego zakłada utrzymanie rolniczego przeznaczenia terenu oraz wykluczenie możliwości realizacji zabudowy, w tym obiektów służących intensywnej produkcji zwierzęcej. W rezultacie jego uchwalenie będzie sprzyjało zachowaniu dotychczasowego sposobu użytkowania gruntów, ochronie walorów krajobrazowych oraz utrzymaniu korzystnego stanu środowiska przyrodniczego. W porównaniu z wariantem braku realizacji planu przyjęte rozwiązania należy uznać za korzystniejsze z punktu widzenia ochrony środowiska.

5.3. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

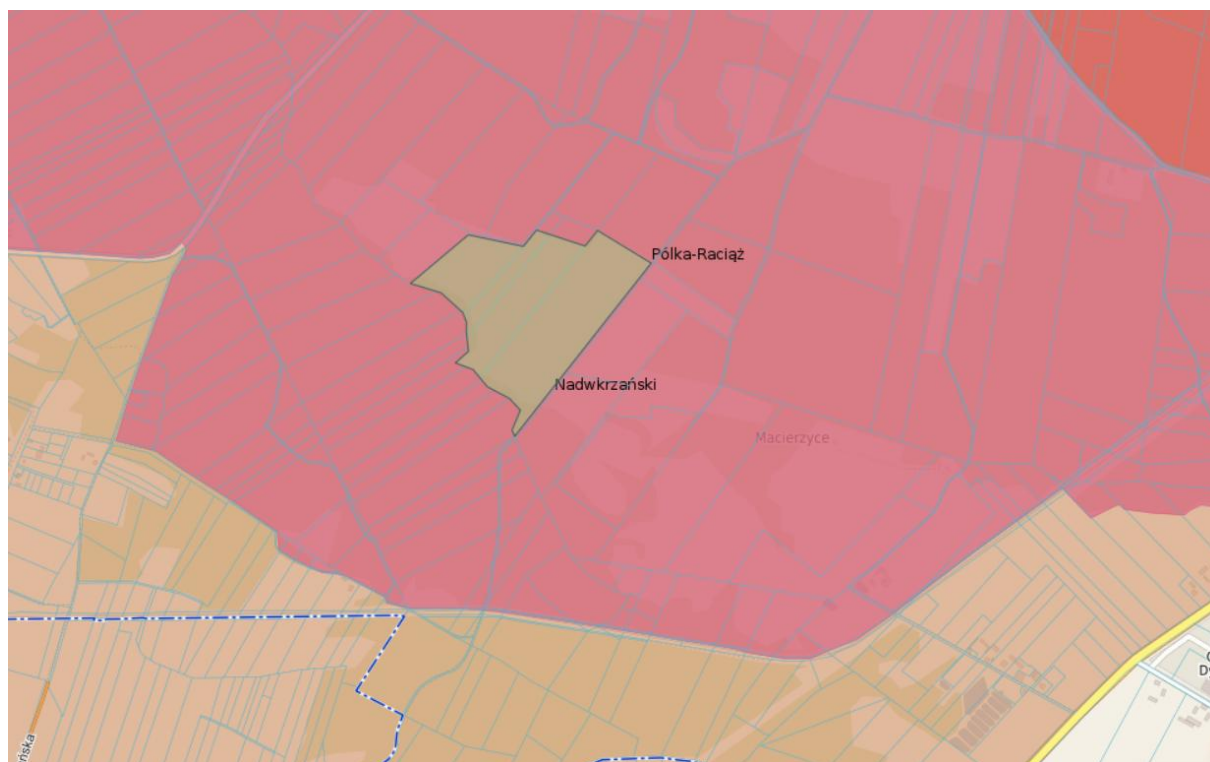
Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie wyznacza terenów przeznaczonych pod inwestycje mogące powodować znaczące oddziaływanie na środowisko. Ustalenia planu mają charakter ochronny i polegają na utrzymaniu dotychczasowego, rolniczego sposobu użytkowania terenu przy jednoczesnym wykluczeniu możliwości realizacji zabudowy, w tym obiektów związanych z intensywną produkcją zwierzęcą.

W związku z powyższym nie przewiduje się wystąpienia obszarów objętych znaczącym oddziaływaniem wynikającym z realizacji ustaleń planu. Stan środowiska na analizowanym terenie odpowiada warunkom charakterystycznym dla krajobrazu rolniczego gminy Raciąż. Dominują trwałe użytki zielone oraz grunty orne, a lokalnie występują niewielkie powierzchnie leśne. Teren pozostaje niezabudowany, pozbawiony infrastruktury technicznej oraz istotnych źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza, wód i gleb.

Z uwagi na charakter projektowanych ustaleń nie przewiduje się, aby realizacja miejscowego planu mogła powodować znaczące negatywne oddziaływanie na środowisko lub prowadzić do pogorszenia stanu jego poszczególnych elementów.

5.4. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Na obszarze objętym opracowaniem występują cenne zasoby przyrodnicze objęte prawną ochroną w postaci obszarowej formy ochrony przyrody w myśl ustaw z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody jaką jest obszar chronionego krajobrazu oraz zespół przyrodniczo-krajobrazowy.

Rys. 7. Formy ochrony przyrody zlokalizowane w obszarze planu

Źródło: <https://raciaz.e-mapa.net>

Do najistotniejszych potencjalnych zagrożeń dla środowiska należałoby zaliczyć możliwość przekształcenia otwartego krajobrazu poprzez realizację zabudowy oraz przedsięwzięć związanych z intensywną produkcją zwierzęcą. Tego rodzaju inwestycje mogłyby prowadzić do trwałego przekształcenia powierzchni ziemi, ograniczenia powierzchni biologicznie czynnej, wzrostu emisji hałasu, substancji odorowych i zanieczyszczeń powietrza, zwiększenia natężenia ruchu pojazdów ciężkich oraz pogorszenia walorów krajobrazowych chronionego obszaru. Mogłyby również wpływać na funkcjonowanie siedlisk związanych z trwałymi użytkami zielonymi oraz ograniczać funkcję korytarzy ekologicznych.

Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego eliminuje możliwość lokalizacji zabudowy, w tym obiektów służących intensywnej produkcji zwierzęcej, utrzymując dotychczasowe rolnicze przeznaczenie terenu. W konsekwencji ustalenia planu są zgodne z celami ochrony Nadwkrzańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego „Półka–Raciąż”, przyczyniając się do zachowania otwartego krajobrazu, istniejących użytków zielonych, funkcji ekologicznych oraz wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnej.

Nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń planu mogła powodować pogorszenie stanu środowiska lub negatywnie oddziaływać na cele ochrony wymienionych form ochrony przyrody.

6. Przewidywane oddziaływanie na środowisko i jego elementy

Każda ingerencja człowieka w środowisko niesie za sobą konsekwencje i oddziaływania na przyrodę, zarówno pozytywne, jak i negatywne. Zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju ingerencja ta powinna się odbywać z poszanowaniem dla środowiska naturalnego, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych.

Tabela 5. Potencjalny wpływ realizacji ustaleń projektu planu na poszczególne komponenty i cechy środowiska

Potencjalny wpływ realizacji mpzp na:	Duży	Średni	Mały	Brak	Negatywny	Pozytywny
Powierzchnia ziemi						
- unikatowe cechy geologiczne				X		
- zmiany topograficzne				X		
- zniszczenie warstw powierzchniowych				X		
Wody powierzchniowe i podziemne						
- poziom wód podziemnych			X			X
- poziom wód powierzchniowych			X			X
- jakość wód podziemnych			X			X
- jakość wód powierzchniowych			X			X
Atmosfera i klimat						
- wzrost zanieczyszczeń powietrza				X		
- wzrost hałasu				X		
- zmiany cech klimatu				X		
Rośliny						
- zmiany różnorodności gatunkowej				X		
Zwierzęta						
- zmiany różnorodności gatunkowej				X		
- przecięcie szlaków migracji zwierząt				X		
Krajobraz						
- zmiany w krajobrazie				X		
Wartości kulturowe						
- obiekty kulturowe objęte ochroną				X		
Jakość życia ludności						
- wpływ na jakość życia			X			X
Zagrożenia nadzwyczajne						
- ryzyko poważnych awarii				X		
Tereny sąsiednie						
- oddziaływanie na tereny sąsiednie				X		

6.1. Wpływ na różnorodność biologiczną, faunę i florę

Obszar objęty opracowaniem obejmuje mozaikę siedlisk rolniczych i leśnych. Zróżnicowanie siedlisk sprzyja zachowaniu lokalnej różnorodności biologicznej oraz tworzy dogodne warunki bytowania dla wielu gatunków roślin i zwierząt.

Na terenie leśnym występują rośliny typowe dla tego środowiska, takie jak: sosna zwyczajna (*Pinus sylvestris*), brzoza brodawkowata (*Betula pendula*), dąb szypułkowy (*Quercus robur*), pokrzywa zwyczajna (*Urtica dioica*). Runo leśne jest dobrze rozwinięte, gdzie występuje konwalia majowa (*Convallaria majalis*), konwalijka dwulistna (*Maianthemum bifolium*), borówka czernica (*Vaccinium myrtillus*), borówka brusznica (*Vaccinium vitis-idaea*), mchy oraz innych gatunków charakterystycznych dla borów sosnowych i lasów mieszanych. Do zwierząt zasiedlających większość terenów objętych planem można zaliczyć głównie gatunki typowe dla krajobrazu rolno-leśnego, takie jak: zając szarak (*Lepus europaeus*), lis rudy (*Vulpes vulpes*), sarna europejska (*Capreolus capreolus*), ryjówka malutka (*Sorex minutus*). Awifauna stwierdzona w trakcie inwentaryzacji obejmowała typowe gatunki leśne i polno-leśne, jak świergotek leśny, zięba, kos, rudzik. Obszar sprzyja bytowaniu gatunków obszarów łąkowych jak żuraw, czego jednak nie potwierdzono w czasie inwentaryzacji.

Fot. Runo leśne w południowej części planu – rozwijające się konwalijka dwulistna i borówka brusznica.
Fot. J. Szymański.

Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie przewiduje realizacji zabudowy ani usuwania istniejącej roślinności leśnej. Zachowanie rolniczego przeznaczenia terenu oraz wykluczenie możliwości lokalizacji obiektów budowlanych pozwoli utrzymać istniejącą strukturę

siedlisk, ciągłość powierzchni biologicznie czynnej oraz warunki bytowania flory i fauny. W związku z tym nie przewiduje się wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na różnorodność biologiczną.

6.2. Wpływ na ludzi

Realizacja ustaleń projektu planu nie będzie powodowała negatywnego oddziaływania na zdrowie i warunki życia ludzi. Przeciwnie, przyjęte rozwiązania należy ocenić jako korzystne z punktu widzenia zachowania wysokiej jakości środowiska oraz ograniczenia możliwości wystąpienia potencjalnych uciążliwości środowiskowych. Nie przewiduje się powstania nowych źródeł hałasu, emisji zanieczyszczeń do powietrza, substancji odorowych ani zwiększonego natężenia ruchu pojazdów ciężkich, które mogłyby negatywnie wpływać na komfort życia mieszkańców okolicznych miejscowości.

6.3. Wpływ na wodę

Na obszarze opracowania nie występują zbiorniki wód powierzchniowych. Realizacja ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie będzie powodowała negatywnego oddziaływania na wody podziemne. Obszar objęty opracowaniem pozostanie w całości powierzchnią biologicznie czynną. Zachowanie trwałych użytków zielonych, gruntów ornych oraz terenów lasu umożliwi dalszą naturalną infiltrację wód opadowych do gruntu, sprzyjając zasilaniu poziomów wodonośnych oraz utrzymaniu dotychczasowych stosunków wodnych. Brak planowanej zabudowy eliminuje konieczność wykonywania rozległych utwardzeń terenu, które mogłyby ograniczać retencję i zwiększać odpływ powierzchniowy. Plan przewiduje ochronę lokalnych zasobów wodnych poprzez przyjęte zapisy, a także ochronę gleb organicznych, cechujących się szczególnie pozytywnym oddziaływaniem na możliwości retencjonowania wody.

6.4. Wpływ na powietrze i klimat akustyczny

Utrzymanie rolniczego przeznaczenia terenu oznacza, że źródłem hałasu i zanieczyszczeń pozostaną jedynie okresowe prace polowe związane z użytkowaniem gruntów. Oddziaływania te mają charakter krótkotrwały, sezonowy i są typowe dla terenów rolniczych, nie powodując trwałego pogorszenia klimatu akustycznego oraz jakości powietrza atmosferycznego. Na obszarze objętym opracowaniem nie występują drogi o dużym natężeniu ruchu, linie kolejowe, zakłady przemysłowe ani inne obiekty mogące powodować ponadnormatywne oddziaływanie akustyczne i pogarszające jakość powietrza atmosferycznego. Bezpośrednie sąsiedztwo stanowią wyłącznie nieutwardzone drogi wewnętrzne wykorzystywane do obsługi terenów rolnych i leśnych. Natężenie ruchu na tych drogach jest niewielkie i ogranicza się głównie do okresowych przejazdów pojazdów rolniczych oraz leśnych.

W związku z powyższym przewiduje się, że realizacja ustaleń planu będzie miała neutralny lub korzystny wpływ na stan jakości powietrza atmosferycznego i klimat akustyczny.

6.5. Wpływ na powierzchnię ziemi

Realizacja ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie będzie powodowała istotnych przekształceń powierzchni ziemi. Zachowanie wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnej umożliwi utrzymanie naturalnych procesów zachodzących w glebie, w tym infiltracji wód opadowych, wymiany gazowej oraz aktywności organizmów glebowych.

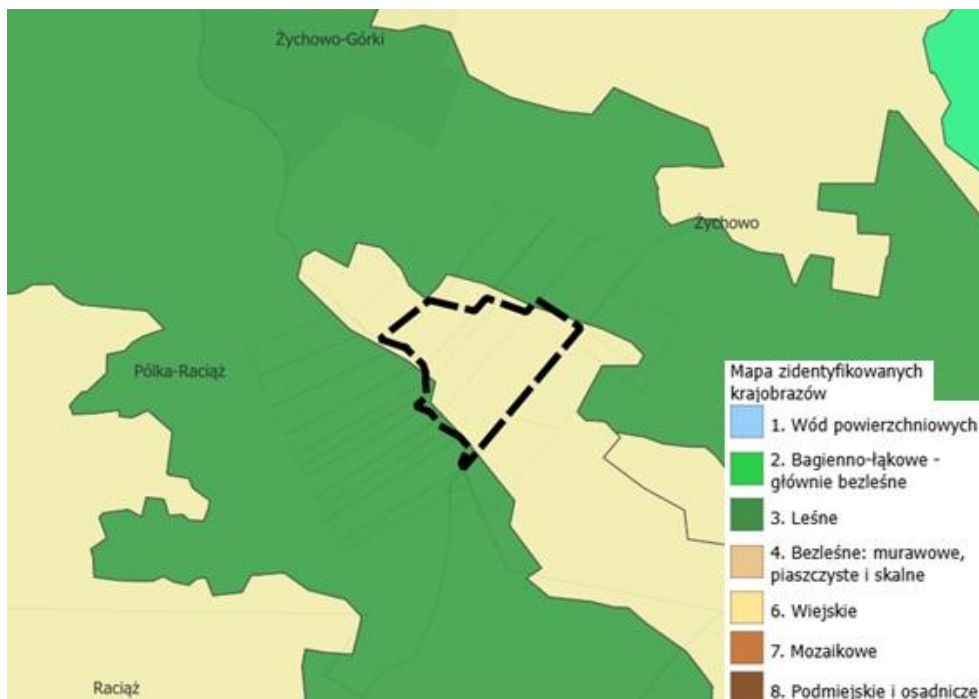
Plan przewiduje ochronę przed przekształceniem pokrywy glebowej, a także utworów organicznych zawartych w głębszych warstwach gleby.

Utrzymanie obecnego sposobu użytkowania ograniczy również ryzyko wystąpienia procesów degradacyjnych, takich jak zagęszczenie gleby, zanieczyszczenie substancjami ropopochodnymi, zmniejszenie zawartości materii organicznej czy niekontrolowane przekształcenia profilu glebowego. Oddziaływania związane z prowadzeniem prac agrotechnicznych będą miały charakter okresowy i odwracalny oraz pozostaną typowe dla terenów użytkowanych rolniczo.

6.6. Wpływ na krajobraz

Zgodnie z Audytem krajobrazowym województwa mazowieckiego, przyjętym uchwałą Sejmiku Województwa Mazowieckiego nr 48/24 z dn. 26 marca 2024 roku, w części dotyczącej mapy zidentyfikowanych krajobrazów, analizowany teren położony jest przede wszystkim w granicach krajobrazu wiejskiego, natomiast jego zachodnia część obejmuje krajobraz leśny. Układ ten odpowiada rzeczywistemu zagospodarowaniu terenu, gdzie dominują użytki rolne, a ich naturalne uzupełnienie stanowi niewielki kompleks leśny. Przyjęte ustalenia planu są zgodne z kierunkami ochrony i kształtowania krajobrazu wynikającymi z Audytu krajobrazowego województwa mazowieckiego. Zachowanie rolniczego sposobu użytkowania gruntów oraz istniejącego fragmentu lasu umożliwi utrzymanie czytelnej struktury krajobrazu, opartej na mozaice pól, łąk i zadrzewień. Plan nie przewiduje działań prowadzących do fragmentacji krajobrazu, ograniczenia powierzchni biologicznie czynnej ani zatarcia granic pomiędzy terenami rolniczymi i leśnymi.

Krajobrazy nie zostały zaliczone do krajobrazów priorytetowych.

Rys. 8. Rodzaje krajobrazów wyodrębnione na obszarze opracowania projektu planu.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Audytu Krajobrazowego Województwa Mazowieckiego.

Istotnym elementem oceny krajobrazowej jest również położenie obszaru w granicach Nadwkrzańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego „Półka–Raciąż”, których celem jest ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Ustalenia planu pozostają zgodne z celami ochrony obu form ochrony przyrody, gdyż nie wprowadzają nowych elementów mogących zakłócić odbiór krajobrazu ani zmienić jego charakter.

W konsekwencji przewiduje się, że realizacja ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego będzie miała pozytywny wpływ na krajobraz, polegający na zachowaniu jego istniejących walorów przyrodniczych, przestrzennych i estetycznych oraz utrzymaniu charakterystycznej dla gminy Raciąż mozaiki krajobrazu wiejskiego i leśnego.

6.7. Wpływ na klimat

Projekt planu nie będzie oddziaływał na klimat w skali lokalnej ani ponadlokalnej. Zachowanie powierzchni biologicznie czynnej oraz wykluczenie zabudowy sprzyja utrzymaniu naturalnych warunków przewietrzania i retencji wód opadowych oraz ogranicza efekt lokalnego przegrzewania powierzchni.

6.8. Wpływ na zasoby naturalne

Zasoby naturalne są to powstałe w sposób naturalny elementy przyrody: surowce mineralne, gleby, wody, elementy przyrody ożywionej (rośliny i zwierzęta). Badając wpływ skutków realizacji planu na zasoby naturalne trzeba przeanalizować każdy z powyższych elementów.

Surowce mineralne są to minerały lub skały użyteczne, tj. kopaliny wydobyte z litosfery i poddane obróbce dostosowanej do wymagań użytkowników. Na obszarze planu nie ma zewidencjonowanych złóż kopalin, dlatego skutki realizacji planu nie wpływają na zasoby naturalne w tym zakresie.

Natomiast obszar objęty planem zlokalizowany jest w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Subniecka Warszawska (GZWP nr 215). Zachowanie wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnej oraz brak nowych źródeł zanieczyszczeń sprzyjają ochronie jakości i ilości tych zasobów oraz utrzymaniu naturalnych procesów infiltracji wód opadowych.

Zachowanie istniejącego kompleksu leśnego oraz terenów użytkowanych rolniczo pozwoli utrzymać ich funkcje produkcyjne, przyrodnicze i ekologiczne. Drzewostan oraz roślinność zielna będą nadal pełnić istotną rolę w ochronie gleb przed erozją, retencji wód oraz pochłanianiu dwutlenku węgla, przyczyniając się do zachowania potencjału przyrodniczego obszaru.

Wpływ skutków realizacji planu na wody i elementy przyrody ożywionej został omówiony we wcześniejszych podrozdziałach (6.1, 6.3).

6.9. Wpływ na zabytki

Projekt planu nie będzie miał wpływu na zabytki, ponieważ w granicach obszaru opracowania nie są zlokalizowane obiekty objęte ochroną konserwatorską.

6.10. Wpływ na dobra materialne

Realizacja ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie będzie wpływała na dobra materialne. Obszar objęty opracowaniem jest obecnie niezabudowany i użytkowany rolniczo, a projekt planu utrzymuje jego dotychczasową funkcję, nie przewidując lokalizacji nowej zabudowy ani infrastruktury mogącej wpływać na istniejące obiekty budowlane lub elementy zagospodarowania terenu.

6.11. Przewidywane oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru

Obszar planu nie jest położony w obrębie obszaru NATURA 2000. Najbliżej położonym, względem granic analizowanego terenu, obszarem Natura 2000 jest Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 PLH140059 „Raciąż”.

W związku z tym oraz zapisami projektu mpzp wykluczającymi zabudowę na całym obszarze, nie przewiduje się negatywnego wpływu na cele i przedmiot obszaru Natura 2000.

7. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, w tym na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru

Podstawowym środkiem zapobiegającym potencjalnym negatywnym oddziaływaniom na środowisko jest samo przyjęcie ustaleń planu miejscowego, które eliminują możliwość realizacji inwestycji mogących wywierać znaczącą presję na środowisko przyrodnicze. Projekt planu ma charakter ochronny i zakłada utrzymanie rolniczego przeznaczenia terenu przy jednoczesnym wykluczeniu możliwości realizacji zabudowy.

8. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele, przedmiot ochrony i integralność obszaru Natura 2000

W tym rozdziale zostały przedstawione rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie. Opisano teoretyczne scenariusze możliwych rozwiązań przestrzennych.

Ze względu na brak oddziaływania na obszar Natura 2000 przedstawiono następujące dwa warianty alternatywne zagospodarowania przestrzennego:

- Wariant nr 1 – zaniechanie opracowywania miejscowego planu,
- Wariant nr 2 – zwiększenie intensywności zabudowy oraz ograniczenie powierzchni terenu biologicznie czynnego (wariant inwestorski).

Wariant alternatywny nr 1

Skutki zaniechania opracowywania i uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, będącego przedmiotem prognozy, zostały przedstawione w rozdziale 5.2. niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko.

Wariant alternatywny nr 2

Wariant ten przedstawia sytuację najbardziej korzystną dla ewentualnych przyszłych inwestorów. Proponuje się przeznaczenie obszaru pod tereny produkcji lub przemysłu z dopuszczeniem lokalizacji fermy drobiu, określenie intensywności zabudowy oraz ograniczenie udziału powierzchni biologicznie czynnej. Realizacja takiego sposobu zagospodarowania wiązałaby się z istotnym przekształceniem obecnie niezabudowanego krajobrazu rolniczego oraz znacznym zwiększeniem presji na środowisko. Prawdopodobny wpływ zmian zawartych w wariantcie alternatywnym nr 2 na poszczególne komponenty środowiska w stosunku do pierwotnego projektu planu przedstawia się następująco:

- Różnorodność biologiczna, fauna i flora – zwiększony negatywny wpływ poprzez zachowanie mniejszej powierzchni terenu biologicznie czynnego i zwiększenie antropopresji;
- Ludzie – zwiększony negatywny wpływ – ograniczenie terenów powierzchni biologicznie czynnej, emisja zanieczyszczeń;

- Woda – negatywny wpływ na lokalne warunki wodno-gruntowe poprzez zwiększenie powierzchni uszczelnionych oraz konieczność odprowadzania wód opadowych i gospodarowania ściekami oraz odpadami powstającymi podczas funkcjonowania fermy;
- Powietrze – zwiększona emisja zanieczyszczeń do powietrza, w szczególności amoniaku, pyłów oraz substancji odorowych;
- Powierzchnia ziemi – wzrost negatywnego oddziaływania poprzez zwiększenie intensywności zabudowy oraz ograniczenie powierzchni terenów biologicznie czynnych;
- Krajobraz – negatywny wpływ na krajobraz poprzez powstanie terenów przemysłowych, nieodpowiadających istniejącym terenom rolniczym i leśnym w sąsiedztwie;
- Klimat – negatywny wpływ poprzez emisję zanieczyszczeń;
- Zasoby naturalne – negatywne oddziaływanie na gleby związane z ograniczeniem powierzchni terenu biologicznie czynnego; negatywny wpływ na wody;
- Zabytki – brak wpływu;
- Dobra materialne – możliwe zwiększenie zainteresowania inwestorów, możliwy wzrost cen gruntów;
- Natura 2000 – biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu, rozwiązania przestrzenne w nim zawarte nie będą wpływały na cele, przedmiot ochrony oraz integralność tych form ochrony przyrody.

9. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu ponadlokalnym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

Praktycznie wszystkie dokumenty poruszające problematykę ochrony środowiska przyrodniczego na szczeblu wspólnotowym i krajowym wywodzą się z kilku dokumentów międzynarodowych. Obecnie za najważniejszą zasadę prowadzenia polityk i działań na różnych szczeblach administracyjnych oraz w różnych sektorach gospodarki uważa się zasadę zrównoważonego rozwoju, która sformułowana została na Konferencji Narodów Zjednoczonych „Środowisko i Rozwój” w Rio de Janeiro w 1992 roku (*Konwencja o różnorodności biologicznej*).

Innym ważnym dokumentem o charakterze międzynarodowym jest *Agenda XXI – Globalny Program Działania na XXI wiek*, który powstał w wyniku dyskusji nad podstawowymi wyzwaniami współczesnego świata. II część pt. „Ochrona i zarządzanie zasobami przyrody” stanowi najistotniejszą część przedmiotowego dokumentu odnoszącą się do problematyki ochrony środowiska. Składa się ona z 14 rozdziałów traktujących o potrzebach badań środowiska, zapobieganiu zagrożeniom, zwalczaniu negatywnych zjawisk w środowisku, ochronie zasobów środowiska, bezpiecznym gospodarce itd.

Zaznaczyć należy, że Polska podpisała wiele dokumentów o charakterze międzynarodowym dotyczącym problematyki ochrony środowiska. Wymieć należy tu m.in. *Ramową konwencję Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu* (Nowy Jork, 9 maj 1992 r.) czy *Konwencję w sprawie transgranicznego przemieszczania zanieczyszczeń na dalekie odległości* (Genewa, 13 listopad 1979 r.).

Unia Europejska wyraża swoją troskę o środowisko przyrodnicze poprzez podejmowanie szeregu uchwał, rozporządzeń i dyrektyw unijnych. Do najważniejszych z nich zaliczyć należy:

- Uchwałę 87/C 328/01 z dnia 19 października 1987 r. Rady Wspólnot Europejskich i przedstawicieli rządów państw członkowskich uczestniczących w pracach Rady w sprawie kontynuacji i wdrożenia polityki Wspólnoty Europejskiej i programu działania w dziedzinie ochrony środowiska,
- Rozporządzenie Rady 1210/90/EWG z dnia 7 maja 1990 roku w sprawie utworzenia Europejskiej Agencji Ochrony Środowiska oraz sieci informacji i obserwacji,
- Dyrektywę Parlamentu Europejskiej i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy,
- Rozporządzenie Rady 3254/92/EWG/ z dnia 19 grudnia 1991 r. w sprawie działań Wspólnoty w zakresie ochrony przyrody,
- Dyrektywę 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.

Tab. 6. Sposób uwzględnienia zapisów dokumentów rangi międzynarodowej

Nazwa dokumentu	Cel ochrony środowiska	Sposób uwzględnienia w projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego
Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, Rio de Janeiro 1992 r. oraz Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, Kioto 1997 r.	Powstrzymanie niekorzystnych zmian klimatycznych – ograniczenie emisji gazów cieplarnianych	Projekt MPZP zachowuje tereny biologicznie czynne oraz nie dopuszcza przedsięwzięć mogących powodować istotny wzrost emisji gazów cieplarnianych, wspierając realizację celów ochrony klimatu.
Konwencja w sprawie transgranicznego przemieszczania zanieczyszczeń na dalekie odległości, Genewa 1979	Powstrzymanie przemieszczania się szkodliwych zanieczyszczeń na dalekie odległości	Nie dopuszcza się lokalizacji przedsięwzięć mogących stanowić istotne źródło emisji zanieczyszczeń do powietrza, wspierając tym samym działania na rzecz ograniczania transgranicznego przemieszczania zanieczyszczeń atmosferycznych.
Konwencja Krajobrazowa, Florencja 2000 r.	Ochrona krajobrazu definiowana jako działania na rzecz zachowania i utrzymywania ważnych lub charakterystycznych cech krajobrazu tak, aby	Projekt planu zachowuje charakterystyczny krajobraz rolniczy oraz istniejący układ przestrzenny, nie dopuszczając lokalizacji zabudowy mogącej

	ukierunkować i zharmonizować zmiany, które wynikają z procesów społecznych, gospodarczych i środowiskowych	prowadzić do degradacji walorów krajobrazowych.
--	--	---

Projekt planu uwzględnia cele i zasady określone w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, w szczególności zasadę zrównoważonego rozwoju, zasadę przezorności oraz zasadę zapobiegania zanieczyszczeniom. Ustalenia planu zmierzają do zachowania wysokiej jakości poszczególnych komponentów środowiska poprzez utrzymanie rolniczego sposobu użytkowania terenu oraz wykluczenie możliwości realizacji zabudowy i przedsięwzięć mogących powodować znaczące oddziaływanie na środowisko.

Projekt planu zapewnia ochronę powierzchni ziemi, zasobów wodnych, różnorodności biologicznej oraz walorów krajobrazowych. Przyjęte rozwiązania ograniczają ryzyko wystąpienia zanieczyszczeń powietrza, wód i gleb oraz nie powodują zwiększenia presji na środowisko przyrodnicze.

Ustalenia planu pozostają również zgodne z zasadą racjonalnego korzystania z zasobów środowiska, umożliwiając zachowanie funkcji przyrodniczych i produkcyjnych gruntów rolnych oraz wspierając ochronę zasobów naturalnych dla obecnych i przyszłych pokoleń.

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020).

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020), to dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 29 października 2013 r. Implementuje on do krajowego dyskursu założenia polityki Unii Europejskiej w zakresie adaptacji do zmian klimatu. Głównym celem dokumentu jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu, realizowane poprzez określenie działań adaptacyjnych, które należy podjąć do 2020 roku w najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu obszarach, do których zalicza się również gospodarowanie przestrzeni.

Plan implementuje możliwość realizacji działań związanych z adaptacją gminy do zmian klimatu, do których zaliczyć należy:

- Określenie zasad zagospodarowania wód opadowych,
- Zapisy wspierające zachowanie bioróżnorodności,
- Ochrona terenów otwartych,
- Wyznaczenie obszarów istotnych z perspektywy ochrony zasobów wodnych.

SZCZEBEL WOJEWÓDZKI

Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części wsi Skrzyszew pozostaje zgodny z celami i kierunkami działań określonymi w „Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Mazowieckiego do 2030 roku”. Dokument ten wskazuje jako jeden z podstawowych kierunków polityki regionalnej zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju przestrzennego przy jednoczesnym zachowaniu wysokich walorów środowiska przyrodniczego, ochronie zasobów wodnych, glebowych i krajobrazowych oraz wzmacnianiu odporności przestrzeni na skutki zmian klimatu.

Ustalenia projektu planu realizują powyższe założenia poprzez uporządkowanie zasad zagospodarowania terenu, wskazanie obszarów otwartych z zakazem zabudowy, o szczególnych wartościach krajobrazowych. Istotne znaczenie ma również utrzymanie obszarów zalegania gleb organicznych bez przekształceń, co wpisuje się w wskazywaną w Programie potrzebę ochrony obszarów szczególnie ważnych dla zachowania korzystnych stosunków wodnych i ochronę terenów ważnych dla zachowania bioróżnorodności.

Przyjęte w projekcie planu rozwiązania nie pozostają w sprzeczności z celami regionalnej polityki ochrony środowiska. Przeciwnie, sprzyjają racjonalnemu wykorzystaniu przestrzeni, ograniczaniu presji na tereny cenne przyrodniczo oraz zachowaniu odpowiednich warunków środowiskowych dla obecnych i przyszłych mieszkańców. W związku z powyższym należy uznać, że projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części wsi Skrzyszew jest zgodny z celami i kierunkami działań określonymi w Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Mazowieckiego do 2030 roku.

Po przeanalizowaniu i ocenie ww. celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym stwierdzono, iż projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego realizują je w zakresie:

- ochrony powietrza atmosferycznego przed szkodliwymi emisjami,
- utrzymania i ochrony walorów krajobrazowych, przyrodniczych i kulturowych,
- ochrony wód, gleby oraz różnorodności biologicznej.

Opracowany projekt planu uwzględnia zasady ochrony środowiska i politykę przestrzenną gminy.

10. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Ze względu na charakter ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie przewiduje się wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko wymagających prowadzenia specjalistycznego monitoringu środowiskowego. Projekt planu utrzymuje rolnicze przeznaczenie terenu oraz wyklucza możliwość realizacji zabudowy, co ogranicza ryzyko wystąpienia zmian w stanie środowiska.

Według art. 10 ust. 2 Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady *w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko* państwa członkowskie Unii Europejskiej

(w tym Polska) *monitorują znaczący wpływ na środowisko, wynikający z realizacji planów i programów, aby między innymi, określić na wczesnym etapie nieprzewidziany niepożądany wpływ oraz aby mieć możliwość podjęcia odpowiedniego działania naprawczego.*

Monitoring skutków realizacji postanowień przyjętego dokumentu w zakresie oddziaływania na środowisko może polegać np. na analizie i ocenie stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska (w tym przypadku należy pamiętać, że dane muszą się odnosić do obszaru objętego projektem planu) lub w ramach indywidualnych zamówień.

Ustawa Prawo ochrony środowiska wskazuje, że badania monitoringowe prowadzi się z równoczesnym wykorzystaniem i rejestracją danych przestrzennych, dlatego ocena zmian zachodzących w środowisku omawianego obszaru może być oparta również na okresowym przeglądzie i rejestracji zmian w zagospodarowaniu przestrzennym tych terenów prowadzonych przez gminę Raciąż.

11. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Gmina Raciąż położona jest w północno-zachodniej części województwa mazowieckiego, w znacznej odległości od granic państwa, dlatego nie ma podstaw do prognozowania dalekosiężnych, transgranicznych oddziaływań na środowisko.

12. Podsumowanie, wnioski, zalecenia

Przeprowadzona analiza wykazała, że realizacja ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu obrębu Żychowo w gminie Raciąż nie będzie powodowała znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko. Projekt planu utrzymuje dotychczasowe rolnicze przeznaczenie terenu oraz nie przewiduje możliwości realizacji zabudowy, dzięki czemu zachowane zostaną istniejące walory przyrodnicze, krajobrazowe i funkcjonalne analizowanego obszaru.

Nie przewiduje się wystąpienia negatywnego wpływu na różnorodność biologiczną, florę i faunę, powierzchnię ziemi, gleby, wody powierzchniowe i podziemne, powietrze atmosferyczne, klimat akustyczny, krajobraz, klimat, zasoby naturalne ani dobra materialne. Ustalenia planu sprzyjają zachowaniu wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnej, ochronie gleb oraz utrzymaniu naturalnych procesów przyrodniczych i stosunków wodnych.

Projekt planu pozostaje zgodny z celami ochrony środowiska określonymi w dokumentach międzynarodowych, unijnych, krajowych i regionalnych oraz uwzględnia cele ochrony form ochrony przyrody występujących na analizowanym terenie. Realizacja ustaleń planu nie będzie oddziaływała negatywnie na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 PLH140059 „Raciąż” ani na integralność tego obszaru. Ustalenia planu są również zgodne z celami ochrony Nadwkrzańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego „Pólka–Raciąż”.

Pozytywnie należy ocenić również wpływ ustaleń planu na zachowanie walorów krajobrazowych oraz adaptację do zmian klimatu. Zachowanie terenów rolnych i istniejącego kompleksu leśnego sprzyja utrzymaniu retencji naturalnej, ogranicza ryzyko degradacji gleb, umożliwia

zachowanie lokalnej różnorodności biologicznej oraz wspiera utrzymanie korzystnych warunków mikroklimatycznych. Ustalenia planu pozostają zgodne z Audytem krajobrazowym województwa mazowieckiego poprzez zachowanie charakterystycznej struktury krajobrazu wiejskiego z udziałem krajobrazu leśnego.

Ze względu na charakter ustaleń projektu planu nie zachodzi potrzeba stosowania działań kompensacji przyrodniczej. Środkiem zapobiegającym potencjalnym negatywnym oddziaływaniom na środowisko są same ustalenia planu, polegające na zachowaniu rolniczego sposobu użytkowania terenu oraz wykluczeniu możliwości lokalizacji zabudowy i przedsięwzięć mogących wywierać znaczącą presję na środowisko.

W związku z brakiem przewidywanych znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko nie wskazuje się dodatkowych zaleceń minimalizujących. Zaleca się prowadzenie okresowej analizy sposobu zagospodarowania terenu w ramach monitorowania realizacji ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz zachowanie istniejących walorów przyrodniczych, krajobrazowych i rolniczych analizowanego obszaru.

Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie kreuje nowych kierunków zagospodarowania, lecz utrzuła dotychczasowy sposób użytkowania terenu, zapewniając długoterminową ochronę jego walorów przyrodniczych, krajobrazowych i rolniczych.

13. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Dokument dotyczy oceny wpływu na środowisko planowanego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Żychowo w gminie Raciąż.

Celem opracowania było sprawdzenie, czy planowane zmiany w zagospodarowaniu terenu mogą negatywnie wpływać na środowisko oraz czy zastosowano rozwiązania ograniczające takie oddziaływanie.

Obszar objęty planem jest obecnie niezabudowany. Dominują na nim łąki i grunty rolne, a w zachodniej części znajduje się niewielki fragment lasu. Teren nie jest uzbrojony i nie występują na nim budynki ani inna zabudowa. Plan zakłada utrzymanie rolniczego sposobu użytkowania terenu oraz nie dopuszcza możliwości jego zabudowy.

W prognozie oceniono wpływ planu m.in. na:

- rośliny i zwierzęta,
- ludzi,
- wody,
- powietrze,
- klimat akustyczny,
- krajobraz,
- gleby,
- obszary chronione.

Przeprowadzona analiza wykazała, że realizacja ustaleń planu nie będzie powodowała negatywnego wpływu na środowisko. Nie przewiduje się pogorszenia jakości powietrza, wód, gleb ani

wzrostu hałasu. Zachowane zostaną istniejące tereny zielone, grunty rolne oraz fragment lasu, dzięki czemu utrzymane zostaną warunki życia roślin i zwierząt oraz walory krajobrazowe tego obszaru.

Plan będzie sprzyjał ochronie środowiska poprzez zachowanie wysokiego udziału terenów biologicznie czynnych, ochronę gleb i zasobów wodnych oraz utrzymanie naturalnego charakteru krajobrazu. Zachowanie obecnego sposobu użytkowania terenu będzie miało również korzystny wpływ na lokalny klimat, retencję wód opadowych oraz różnorodność biologiczną.

Obszar objęty planem znajduje się w granicach Nadwkrzańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego „Pólka–Raciąż”. Ustalenia planu są zgodne z celami ochrony tych obszarów i nie będą powodowały pogorszenia ich stanu. Analiza wykazała również, że realizacja planu nie będzie negatywnie oddziaływać na pobliski obszar Natura 2000 „Raciąż”.

Podsumowując, stwierdzono, że projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie będzie powodował znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko. Przyjęte rozwiązania będą sprzyjały ochronie przyrody, zachowaniu krajobrazu oraz utrzymaniu rolniczego charakteru tego obszaru. W związku z tym nie ma potrzeby stosowania dodatkowych działań ograniczających lub kompensujących wpływ na środowisko.